

2021-06-29

2021-07-01

2021-102541-0001

Liten Miljökonsekvensbeskrivning

Förlängning av nätkoncession för befintlig 40 kV-kraftledning mellan Lindhaga och Töre, Kalix kommun, Norrbottens län

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00
Org.nr: 556417-0800
Tillstånd och rättigheter:

Foton, illustrationer och kartor: Vattenfall Eldistribution AB

Kartmaterial: © Lantmäteriet. Länsvisa och nationella geodata © Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen samt Riksantikvarieämbetet

SAMMANFATTNING

Vattenfall Eldistribution AB skall ansöka om förlängt tillstånd (s.k. nätkoncession för linje) för en befintlig 40 kV luftledning mellan Lindhaga och Töre i Kalix kommun, Norrbottens län. Anledningen till ansökan är att kraftledningens tillstånd löper ut den 8 januari 2022.

Den aktuella ledningen krävs för matning av distributionsnätet i Morjärv och Överkalix. För att minska risken för störningar på elförsörjningen till kunder i byarna Morjärv, Töre och delvis Överkalix så upprättas nu ansökan om förlängning av den befintliga koncessionen. Ledningen går utmed väg E10 utanför Töre samhälle, genom skogsmark med våtare partier. Inga bostäder berörs av ledningen.

Den del av ledningen som är föremål för förlängning är ca 1 kilometer.

I denna Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) beskrivs den befintliga ledningens lokalisering, omfattning och utformning och dess förväntade miljökonsekvenser. De miljöaspekter som bedömts väsentliga och beskrivs i föreliggande konsekvensbedömning är markanvändning och planer, rennärning, natur- och kulturmiljö, landskapsbild, friluftsliv, boendemiljö samt risk och säkerhet.

Ledningen berör inte några skyddade natur- och kulturmiljöer. Ledningen går genom ett område som är utpekad som riksintresse för rennärningen, ett så kallat kärnområde för vinterbete. Gällande rennärningen föreligger risk för störning vid underhållsarbete på sträckan, beaktat hänsynsåtgärder bedöms konsekvenserna för berörd sameby bli små. Sammanfattningsvis bedöms en förlängd koncession för den befintliga ledningen inte påverka natur- och kulturvärden, landskapsbild eller friluftsliv som finns i och kring ledningen negativt. Ett förlängt tillstånd medför inga nya eller tillkommande konsekvenser bebyggelse, boendemiljö eller hälsa och bedöms inte heller tillföra nya eller tillkommande risker för allmänheten.

Vattenfall Eldistribution AB har bedömt att befintlig lednings sträckning och utförande, dvs. luftledning, är det mest lämpliga i området. Koncessionsansökan som nu lämnas in utgår därför från att fortsätta driva ledningen i befintlig sträckning och utförande.

Samråd har genomförts med Länsstyrelsen i Norrbotten, Kalix kommun, Kalix sameby och berörda fastighetsägare. Länsstyrelsen fattade efter genomfört samråd beslut om att ledningen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Sammantaget bedöms de negativa konsekvenserna vara små i relation till den positiva samhällsnyttan i form av säkrare och mer tillförlitligt elnät som sökt alternativ medför, vilket motiverar att etableringen bibehålls i nuvarande utformning.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	6
1.1	Projektets bakgrund och syfte	6
1.2	Vattenfall Eldistribution AB	8
1.2.1	Företagets miljöarbete	8
1.3	Metod för miljöbedömning	8
1.4	Avgränsningar	8
1.4.1	Innehållsmässig avgränsning	8
1.4.2	Geografisk avgränsning	8
1.4.3	Kumulativa effekter	8
2	TILLSTÅNDSPROCESSEN	9
2.1	Annan lagstiftning	10
2.2	Genomförda samråd	10
2.2.1	Länsstyrelsens beslut	11
3	STUDERADE ALTERNATIV	12
3.1	Nollalternativ	12
3.2	Föreslaget alternativ	12
3.3	Alternativa sträckningar	12
4	BESKRIVNING AV BEFINTLIG LEDNING	13
4.1	Teknisk beskrivning	13
4.1.1	Sökande	13
4.1.2	Teknisk specifikation	13
4.2	Lokalisering	13
4.3	Omfattning och utformning	13
4.4	Drift och underhåll	14
5	OMRÅDETS FÖRUTSÄTTNINGAR	15
5.1	Markanvändning, planer och riksintressen	15
5.2	Rennäring	15
5.3	Natur- och kulturmiljö	15
5.4	Landskapsbild	17
5.5	Friluftsliv	17
5.6	Boendemiljö	17
6	KONSEKVENSBEDÖMNING OCH HÄNSYNSÅTGÄRDER	17
6.1	Markanvändning och planer	17
6.2	Rennäring	17

2021-102541-0001 2021-07-01

6.3	Natur- och kulturmiljö	17
6.4	Landskapsbild	18
6.5	Friluftsliv	18
6.6	Boendemiljö	18
6.7	Risk och säkerhet	20
6.8	Hänsyn och skyddsåtgärder	20
7	SAMLAD BEDÖMNING	21
8	REFERENSER	22

Bilagor

1. Samrådsredogörelse
2. Kartbilagor

2021-102541-0001 2021-07-01

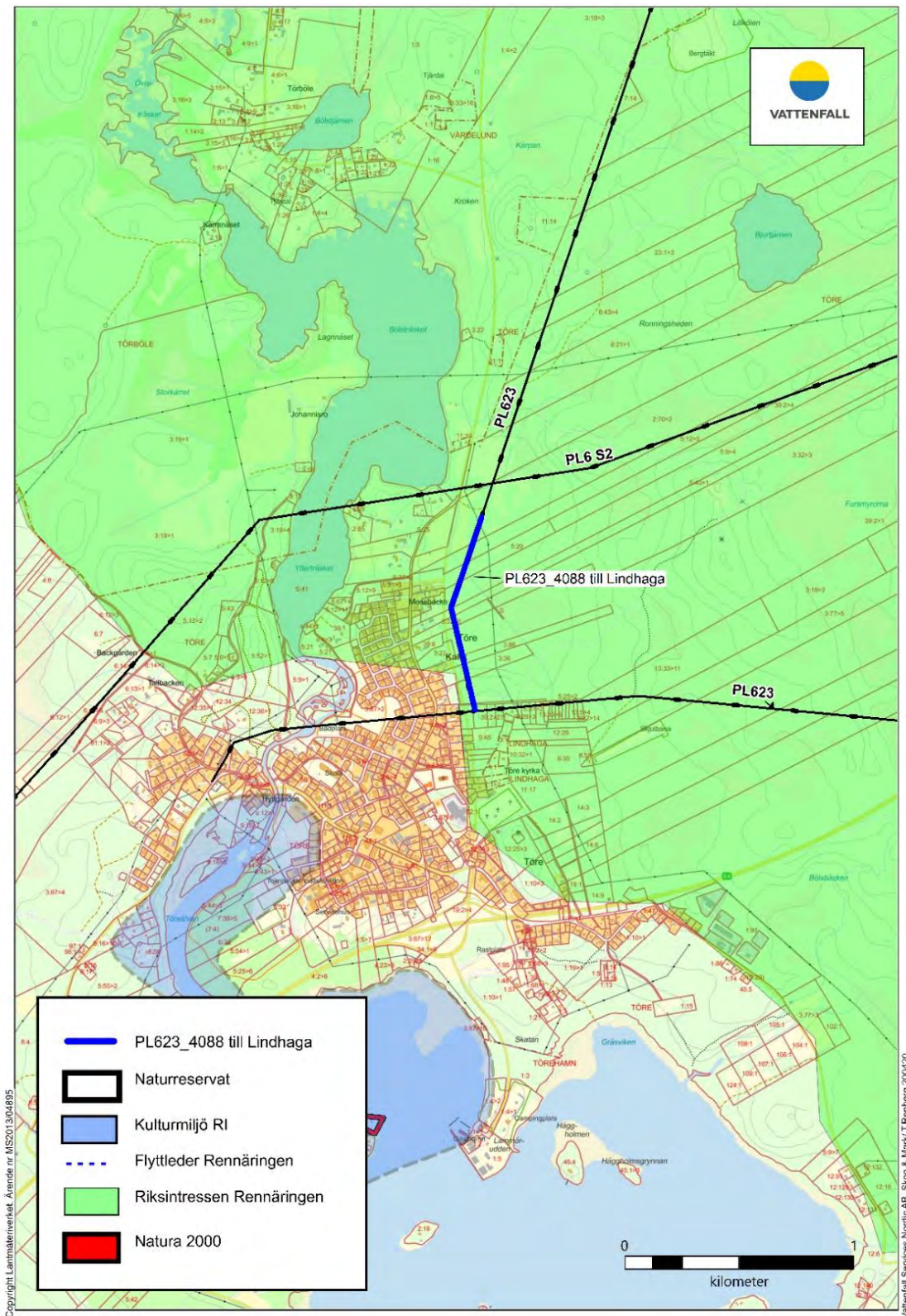
1 INLEDNING

1.1 Projektets bakgrund och syfte

Vattenfall Eldistribution AB ska ansöka om förlängt tillstånd (s.k. nätkoncession för linje) för befintlig 40 kV luftledning mellan Lindhaga och Töre med anläggningsnummer 4048 By Till (1) i Kalix kommun, Norrbottens län, se Figur 1.

Kraftledningen har ett giltigt tillstånd som löper ut den 8 januari 2022. Kraftledningen är en luftledning med en nominell spänning på 40 kV och en längd på ca 1 km. Ledningen krävs för matning av distributionsnätet i Morjärv och Överkalix samt för att minska risken för störningar på elförsörjningen till kunder i byarna Morjärv, Töre och delvis Överkalix.

Vattenfall Eldistribution AB:s utgångspunkt är att fortsätta att driva ledningen i befintlig sträckning och utförande. Detta har utgångspunkt i de intressen som identifierats i detta underlag. Länsstyrelsen har beslutat om icke betydande miljöpåverkan.

Figur 1. Översiktskarta med befintliga ledningens läge markerat med blå linje.

Liten miljökonsekvensbeskrivning – Lindhaga-Töre

1.2 Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB bedriver elnätverksamhet i Sverige och levererar el till 900 000 företag och privatpersoner. Företagets elnät är över 12 000 mil långt, vilket motsvarar cirka 3 varv runt jorden. Elnätet är indelat i lokalnät och regionnät och omfattar spänningsnivåerna 0,4–130 kV. Företaget har cirka 730 anställda, i huvudsak i Solna, Luleå och Trollhättan. Vattenfall Eldistribution investerar årligen cirka 4 miljarder kronor i att bygga om elnätet för att det ska bli mer motståndskraftigt mot väder och vind, samt moderniserar genom att bygga in ny teknik för bättre övervakning och styrning av elnätet. Elnätet behöver också anpassas för att kunna ansluta en växande andel förnybara energikällor, elfordon och ny elintensiv industri. Företaget arbetar aktivt för en hållbar samhällsutveckling genom att ligga i framkant gällande innovation och utveckling och sätta standarden för framtidens energilösningar.

1.2.1 Företagets miljöarbete

Vattenfall Eldistribution AB har en miljöpolicy och en vision att vara ett av de företag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Vattenfall Eldistribution AB arbetar utifrån ett certifierat miljöledningssystem enligt ISO14001:2004. Bolaget verkar för en ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling i sin verksamhet. Det övergripande miljömålet för Vattenfall Eldistribution AB är att arbeta för ständiga förbättringar för att minska riskerna för utsläpp och läckage till luft, mark och vatten från Vattenfall Eldistribution AB:s anläggningar. Miljöfrågor ska ingå som en naturlig del vid utredning, projektering, arbetssätt och upphandling.

1.3 Metod för miljöbedömning

En liten MKB är det dokument som utarbetas under tillståndsprocessen i det fall då verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och en specifik miljöbedömning därmed inte ska genomföras. Den lilla MKB:n ska lämna de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten kan förväntas ge och utgör det beslutsunderlag som ger en samlad bedömning av verksamhetens miljöpåverkan.

1.4 Avgränsningar

1.4.1 Innehållsmässig avgränsning

I denna MKB behandlas aspekter som bedöms vara relevanta vid fortsatt drift av befintlig kraftledning. De aspekter som identifierats och bedömts är påverkan på markanvändning och planer, rennärning, natur- och kulturmiljö, landskapsbild, friluftsliv, boendemiljö samt risk och säkerhet.

1.4.2 Geografisk avgränsning

Eftersom ledningen är befintlig utgår den geografiska avgränsningen från det område som ledningen fysiskt upptar, dvs. den befintliga ledningsgatan för sträckan mellan Lindhaga och Töre. Beskrivning av intresseområden omfattas av ett geografiskt område i ledningens närhet.

1.4.3 Kumulativa effekter

Befintlig ledning samverkar inte med andra planerade eller pågående tillståndsgivna verksamheter i området.

2 TILLSTÅNDSPROCESSEN

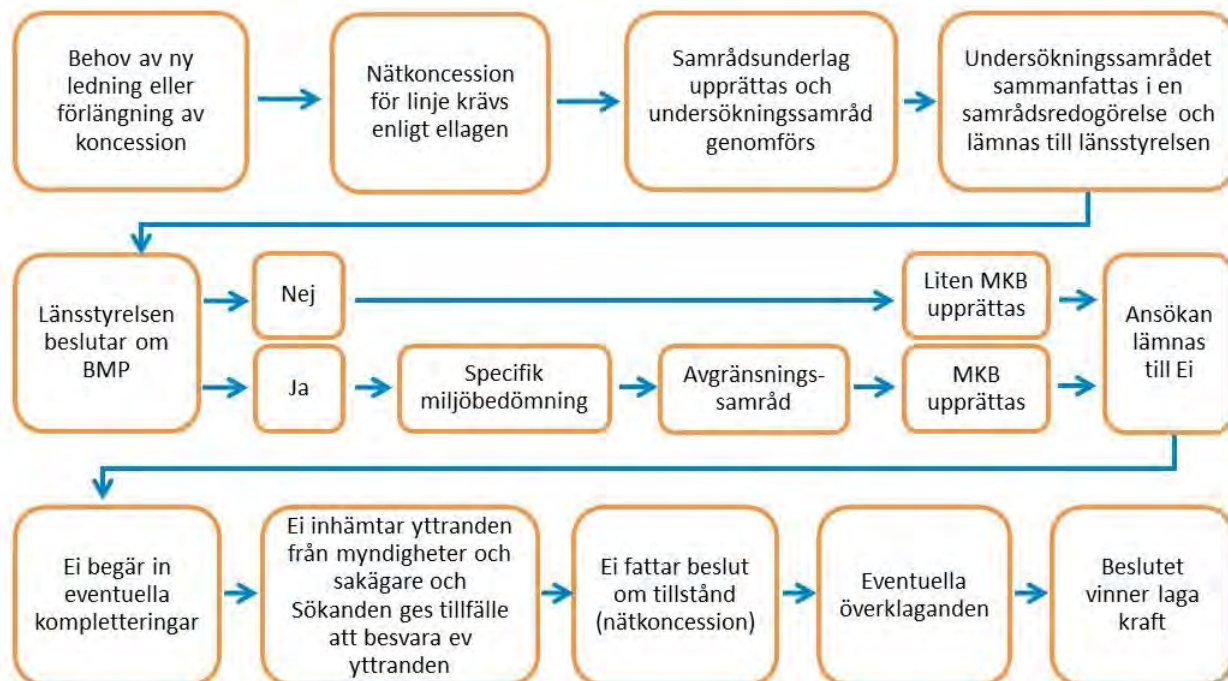
För att bygga och använda elektriska starkströmsanläggningar i Sverige krävs enligt ellagen (1997:857) att nätägaren har ett särskilt tillstånd, en så kallad nätkoncession för linje. Ansökan om nätkoncession för linje prövas av Energimarknadsinspektionen och tillstånd beviljas vanligtvis tills vidare med möjlighet till omprövning efter 40 år.

Tillståndprocessen inleds med en utredning om verksamhet kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller ej. Detta görs genom ett undersökningssamråd med länsstyrelse, kommun och enskilda som kan bli särskilt berörda. När samrådet är avslutat sammanställs inkomna yttranden i en samrådsredogörelse som utgör underlag för länsstyrelsen beslut om betydande miljöpåverkan.

Om länsstyrelsen beslutar att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver bestämmelserna i 6 kap. om specifik miljöbedömning inte tillämpas och istället ska en liten miljökonsekvensbeskrivning tas fram. En liten miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan förväntas ge.

I de fall länsstyrelsen beslutar att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en specifik miljöbedömning genomföras. Den specifika miljöbedömningen inleds med ett avgränsningssamråd med länsstyrelsen, kommun och enskilda som kan tänkas bli berörda samt övriga statliga myndigheter, organisationer och den allmänhet som kan antas bli berörd. Avgränsningssamrådets syfte är att utreda omfattningen av och detaljeringsgraden i den miljökonsekvensbeskrivning som skall tas fram för att utgöra beslutsunderlag.

Koncessionsansökan sänds till Energimarknadsinspektionen (nedan kallat Ei), som remitterar handlingarna till samtliga berörda instanser. Efter remisstiden beslutar Ei om koncession (dvs tillstånd) ska erhållas. Vid ett eventuellt överklagande prövar mark- och miljödomstolen frågan. Se Figur 2 för flödesschema över processen.

Figur 2. Tillståndprocessen

2.1 Annan lagstiftning

Förutom koncession behöver ledningsägaren även säkra rätten till marken. Eftersom det i aktuellt fall rör sig om en befintlig ledning finns markupplåtelseavtal och ledningsrätt sedan tidigare.

För fastighetsägaren innebär markupplåtelsen att marken förblir i fastighetsägarens ägo men att ersättning för intrånget erhållits i form av ett engångsbelopp när avtalet tecknades.

Utöver nätkoncession för linje enligt ellagen och de bestämmelser som berörs i 6 kap. miljöbalken kan tillstånd eller dispenser även krävas enligt andra kapitel i miljöbalken eller enligt annan lagstiftning, som till exempel anmäla vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken eller tillstånd/dispens från skyddat område enligt bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken. Även bestämmelserna i kulturmiljölagen beaktas. För här aktuell ledning anses ingen prövning enligt annan lagstiftning vara aktuell.

2.2 Genomförda samråd

Inför ansökan om förnyelse av nätkoncession genomfördes samråd, i enlighet med 23–25 §§ miljöbalken. Samråd avseende ledningens förnyade tillstånd inleddes den 30 juni och avslutades den 13 oktober 2020. Ett samrådsunderlag togs fram som redogjorde för projektets bakgrund och syfte, ledningens omfattning, utformning och lokalisering, tillståndprocessen, samt en övergripande konsekvensbedömning av den befintliga ledningen.

Samrådet genomfördes med länsstyrelsen, kommunen samt med enskilda som kan antas särskilt berörda av ledningen. Samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare samt bjöds in till samråd genom brevtuskick den 30 juni 2020. Samråd med Kalix kommun och Länsstyrelsen Norrbotten skedde via e-post i utskick den 30 juni 2020. Kalix skogssameby bjöds in till samråd genom brevtuskick i september 2020. Sista datum för yttranden sattes till den 18 september 2020. Totalt inkom fyra svar under genomfört undersökningssamråd. Se även

samrådsredogörelsen i bilaga 1 till MKB:n. Inkomna yttranden har beaktats vid framtagande av föreliggande MKB.

2.2.1 Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen fattade 2020-11-30 beslut om att den befintliga kraftledningen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap 26 § miljöbalken, se bilaga 2 till ansökan.

2021-07-01

2021-102541-0001

3 STUDERADE ALTERNATIV

3.1 Nollalternativ

Nollalternativet beskriver den situation som skulle uppstå om projektet inte genomförs, dvs. i det här fallet om befintlig 40 kV-ledning inte får fortsatt tillstånd. Det skulle medföra att Vattenfall Eldistribution inte kan fortsätta driva ledningen och därmed inte kan behålla leveranssäkerhet och kvalitet till sina nätkunder.

Ett nollalternativ skulle också föranleda ett behov av att utreda andra platser för ledningens lokalisering och utförande eftersom den fortsatt behövs för att säkerställa strömförsörjningen i området. Ledningen skulle under tiden för utredning behöva tas ur drift. En ny lokalisering av ledningen skulle medföra åtföljande miljökonsekvenser för uppförande.

3.2 Föreslaget alternativ

Föreslaget alternativ är att behålla ledningen i befintligt läge och med befintligt utförande. Vid kartläggning av intressen utmed den befintliga ledningen har inga motstående intressen identifierats som skulle kunna komma i konflikt med ledningen. Ett förlängt tillstånd av befintligt alternativ bedöms inte ge någon tillkommande negativ påverkan i närområdet jämfört med nuläget.

3.3 Alternativa sträckningar

Vid kartläggning av intressen utmed den befintliga ledningen har bedömningen gjorts att de värden som finns i området idag inte påverkas negativt av ledningens fortsatta existens. Att flytta ledningen till en annan plats bedöms snarare utgöra en större miljöpåverkan än att behålla ledningen i dess befintliga lokalisering.

Vattenfall Eldistribution AB anser att ledningens lokalisering i befintligt läge är den i området lämpligaste utifrån både miljömässiga och hälsomässiga aspekter och anser det inte motiverat att utreda alternativa lokaliseringar.

4 BESKRIVNING AV BEFINTLIG LEDNING

4.1 Teknisk beskrivning

4.1.1 Sökande

Ägare: Vattenfall Eldistribution AB

Org.nr: 556417-0800

Adress: 169 92 Stockholm

4.1.2 Teknisk specifikation

Tabell 1. Teknisk specifikation för aktuell sträcka

Ledningssträcka	<i>Lindhaga - Töre</i>
Ledningslittera	<i>PL623 (del av)</i>
Ledningstyp	<i>AL59 241 H1.4</i>
Huvudsaklig stolptyp	<i>Enkelstolpe i trä</i>
Konstruktionsspänning	<i>52 kV</i>
Nominell spänning	<i>40 kV</i>
Ledningen berör	-
Övrigt	-

4.2 Lokalisering

Ledningen börjar i en avgrening från anl. nr 4048 VY strax utanför Töre och löper till viss del parallellt med väg E10 norrut till och ansluter till anl. nr 4048 By i norr. Därifrån fortsätter luftledningen mot Morjärv och Överkalix. Aktuell koncessionsansökan omfattar endast delen mellan Lindhaga och Töre, dvs delen mellan anl. nr 4048 VY och anl. nr 4048 By.

4.3 Omfattning och utformning

Luftledningen har en total längd på cirka 1 km och har en spänning på 40 kV.

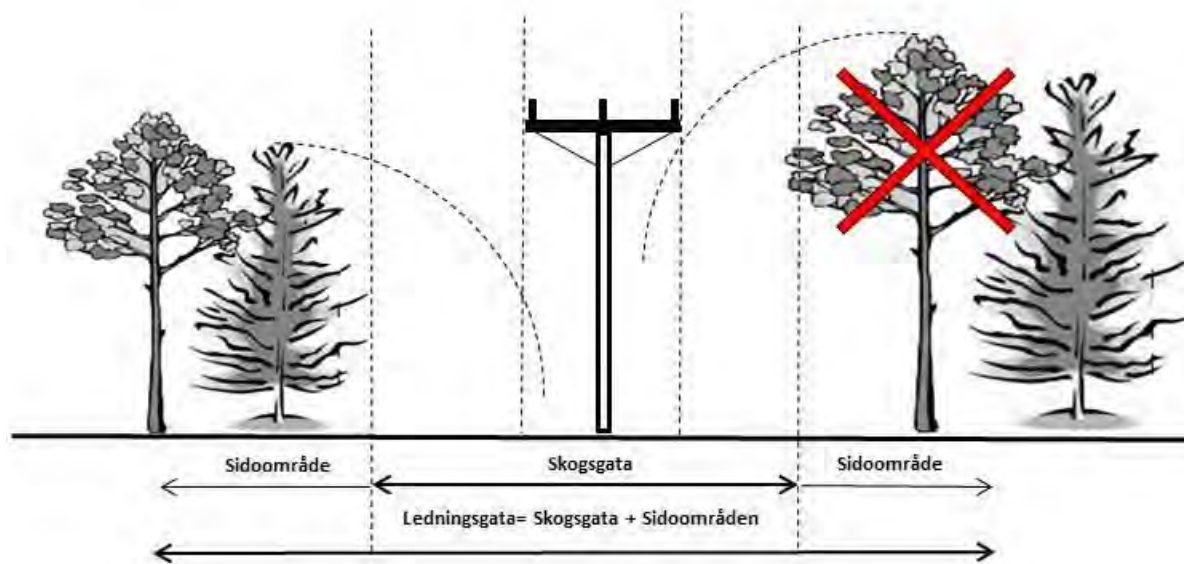
Luftledningen är utformad med kreosotimpregnerade (impregnerade år 2000) enkelstolpar och några enstaka portalstolpar i trä, med en ungefärlig stolphöjd på 8–20 meter, beroende på terrängförhållande. Spannlängden varierar något beroende på markprofil vilket gör att spannlängden på vissa sträckor kan vara något längre eller något kortare än normalavståndet som är 30–150 meter.

4.4 Drift och underhåll

Den befintliga ledningen har en trädsäkrad ledningsgata, vilket innebär att inga träd intill kraftledningen får bli så höga att de riskerar att växa in i, eller falla på kraftledningen, se Figur 3. För aktuell luftledning är ledningsgatan generellt ca 30 meter, men bredden kan variera något.

En ledning måste enligt starkströmsföreskrifterna besiktigas återkommande. Driftbesiktning av en ledning görs okulärt från helikopter en gång per år. Vart åttonde år sker en besiktning från mark i form av en underhållsbesiktning.

För att bibehålla en ledningsgata trädsäker måste denna kontinuerligt underhållas skogligt. Med skogligt underhåll menas att skogsgatan röjs, samtidigt som kanträd som utgör en risk för luftledningen avverkas. Underhållsåtgärderna görs regelbundet, ungefär vart åttonde år. Mellan tidpunkterna för planerade underhållsåtgärder, efter cirka fyra år, görs en mindre omfattande röjning, en så kallad röjningsbesiktning. Röjningsbesiktning innebär att vegetation som kan äventyra driftsäkerheten fram till nästa röjning åtgärdas. Röjningsarbeten görs normalt motormanuellt med röjsåg vilket minimerar eventuella körskador i terrängen jämfört med om underhållet hade utförts med skogsmaskiner. Lågväxande buskar och träd sparas även utanför fasområdet om de inte hotar driftsäkerheten. Avverkning av större träd görs vanligtvis med konventionella skogsbruksmaskiner som skördare och skotare.

Figur 3. Principskiss av en ledningsgata, dvs skogsgata med tillhörande sidoområde.

5 OMRÅDETS FÖRUTSÄTTNINGAR

5.1 Markanvändning, planer och riksintressen

Den befintliga ledningen som är föremål för ansökan om förlängning går i huvudsak genom skogsmark med delvis våtare partier och i viss utsträckning igenvuxen odlingsmark. Inga utpekade områden av intresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv finns utmed den befintliga sträckningen. Området ligger inom riksintresse för rennäringen, inga andra riksintressen berörs.

Kalix kommuns fördjupade översiktsplan för Töre från 1995 gällde vid tidpunkten för samråd. Kommunen har under 2019–2020 tagit fram en ny översiktsplan. Den nu gällande fördjupade översiktsplanen, Töre utvecklingsplan 2030, har antagits av kommunfullmäktige den 8 februari 2021.

Skogsbruk och rennäring dominerar markanvändningen i området.

5.2 Rennäring

Ledningen går genom ett område utpekat som kärnområde av riksintresse för rennäringen kallat Lillån-Långfors, se Figur 1 och Figur 4. Kalix koncessionssameby bedriver renskötsel i området och aktuell ledning finns inom samebyns vinterbetesmarker.

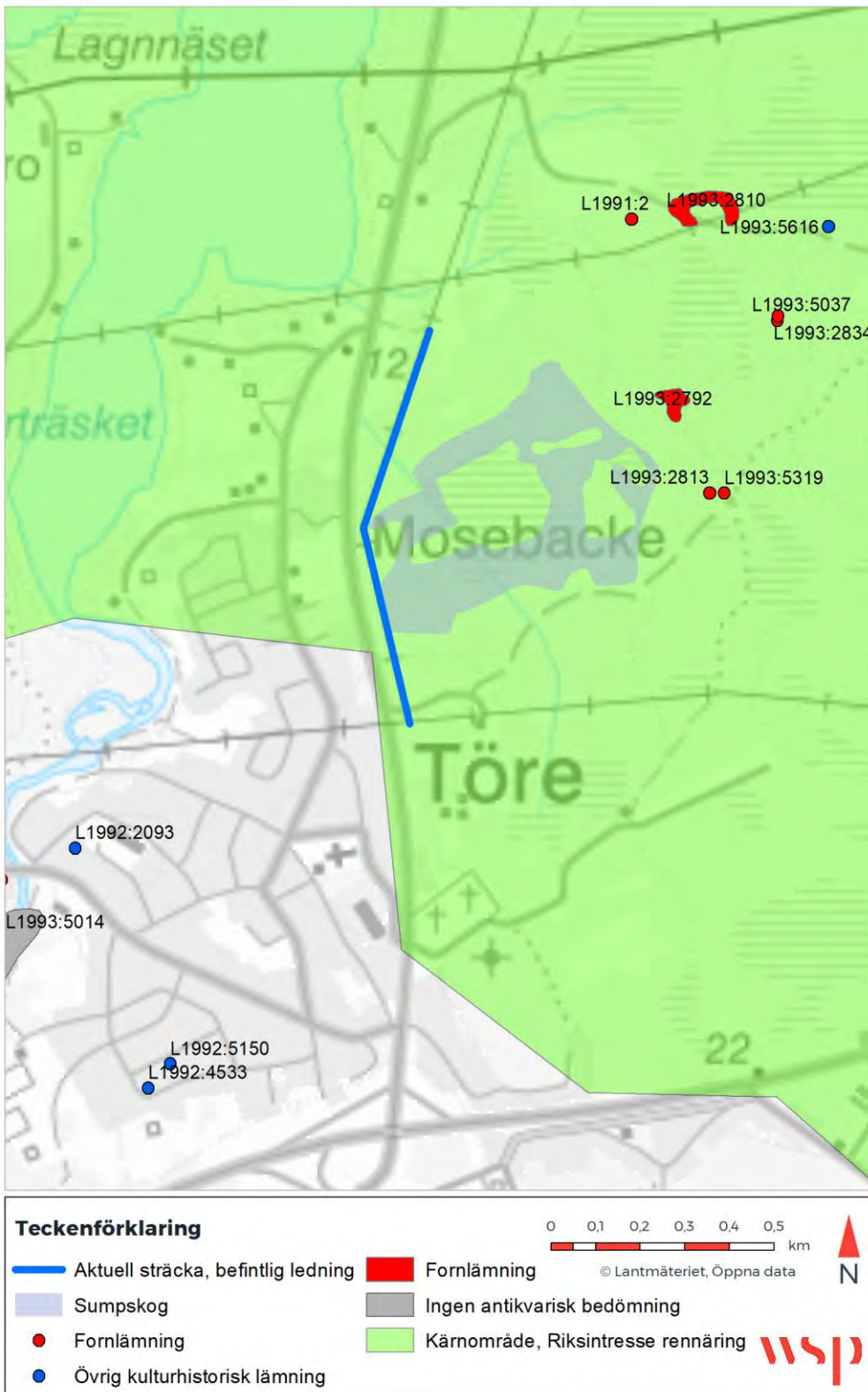
5.3 Natur- och kulturmiljö

Ledningen berör inte några skyddade naturmiljöer och berör inte heller någon vattenförekomst med miljökvalitetsnorm.

En sökning i Artportalen för fynd gjorda i området kring Töre och norrut, mellan år 2010 och 2020, visar fynd av några fågelarter, vissa rödlistade, i närområdet, däribland hökuggla, lärkfalk, grönsångare^{NT}, svart rödstjärt^{NT}, rosenfink^{NT}, och steglits. Fynden är i huvudsak ovaliderade.

I låglänta partier, på ledningens östra sida, finns fuktskog/sumpskog där lövskog dominerar, se Figur 4. Sumpskogen är registrerad av Skogsstyrelsen men ej naturvärdesklassad och är lokalt påverkad av skogsbruk och dikning.

Ledningen berör inte några skyddade kulturmiljöer eller fornlämningar. Ett antal registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar finns samlade i ett område på ledningens östra sida, den närmsta ligger ca 500 meter från ledningen och de övriga ligger ännu längre åt öster, närmare Fursmyrorna, se Figur 4.

Figur 4. Rennärning, natur- och kulturmiljöintressen.

5.4 Landskapsbild

Landskapet i aktuellt område är svagt kuperat och domineras av skog. Den befintliga ledningen utgör inget tydligt landmärke i området.

5.5 Friluftsliv

Ledningen och ledningsgatan berör inte några utpekade områden för rekreation och friluftsliv.

5.6 Boendemiljö

Inga bostäder eller verksamhetslokaler där människor stadigvarande vistas finns i ledningens direkta närhet. Den närmsta bostaden ligger ca 100 meter väster om ledningen där väg E10 är lokaliserad mellan ledningen och bostadsområdet. På ledningens östra sida finns en bostad lokaliserad på ett avstånd om ca 200 meter från befintlig ledning.

6 KONSEKVENSBEDÖMNING OCH HÄNSYNSÅTGÄRDER

En liten MKB ska lämna de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan förväntas ge. I detta kapitel beskrivs de intresseområden och miljöaspekter som identifierats i den befintliga ledningens närhet. För respektive område eller miljöaspekt beskrivs också ledningens eventuella påverkan och effekt på miljön.

6.1 Markanvändning och planer

Den befintliga ledningen bedöms vara samhällsnyttig eftersom den krävs för matning av distributionsnätet i Morjärv och Överkalix och dessutom bidrar den till att risken för störningar på elförsörjningen till kunder i Morjärv, Töre och delvis Överkalix minskar. Det föreslagna alternativet står inte i konflikt med gällande planer.

Gällande markanvändning bedöms en förlängd koncession för ledningen inte påverka skogsbruket i området, befintlig bredd på ledningsgata bibehålls. Rennäring beskrivs under separat rubrik nedan.

6.2 Rennäring

Den befintliga ledningen går genom ett riksintresse för rennäringsområdet i form av ett kärnområde för vinterbete. Ledningen har funnits i området sedan 2002 och en förlängning av tillståndet bedöms inte påverka förutsättningarna för rennäringsområdet att använda området på samma sätt som idag. Viss störning kan uppkomma i samband med drift- och underhållsåtgärder om renhjorden befinner sig i det område där åtgärder avses genomföras. Samråd med samebyn ska därför genomföras innan underhållsåtgärder påbörjas.

6.3 Natur- och kulturmiljö

Den befintliga ledningen berör inte några skyddade och utpekade naturvärden. Ledningen berör inte någon vattenförekomst med miljö kvalitetsnorm. I låglänta partier, på ledningens östra sida, finns lövskogsdominerad fuktskog/sumpskog, området är lokalt påverkat/stört av skogsbruk. En förlängd koncession för aktuell sträcka bedöms inte medföra någon tillkommande påverkan på sumpskogen.

En sökning i Artportalen via en polygon om ca 1600 ha kring den aktuella sträckningen har genomförts. Sökningen visar att det finns rapporterade fynd i området mellan 2010 och 2020 av ett antal fågelarter, vissa rödlistade, däribland havsörn^{NT}, hökuggla, tornseglare^{EN}, lärkfalk, grönsångare^{NT}, svart röstjärt^{NT}, rosenfink^{NT}, grönfink^{EN}, kanadagås och steglits. Fynden är i huvudsak inte validerade och huvuddelen av observationerna är rapporterade som födosökande, förbiflygande alternativt sträckande. Inga av de

rapporterade fynden finns i ledningens direkta närhet, utan är lokaliserade i Töre, utmed väg E10 och vid Bölträsket. Det föreslagna alternativet innebär ingen förändring av stolphöjd eller utformning av ledningssträckan. Underhållsarbetet, beskrivet under avsnitt 4.4, medför störningar till följd av arbete med motorsåg, röjsåg och/eller skogsmaskiner. Buller som orsakas av underhållsarbeten innebär endast en begränsad störning lokalt och temporärt, rövning av ledningsgatan sker vid behov under en kortare period under barmarkssäsongen. Utifrån närheten till den strakt trafikerade E10:an bedöms områdets värde för bullerkänsliga arter vara lågt. Det finns ingen uppgift om kända häckningar längs ledningssträckan och inga större rastlokaler i närområdet. Bolagets bedömning är att en ytterst liten påverkan på den befintliga fågelfaunan i området kommer att uppstå. En förlängning av koncessionen innebär ingen tillkommande habitatförlust, vilket ett nollalternativ troligtvis skulle innebära.

Den befintliga ledningen berör inte några skyddade kulturmiljöer eller fornlämningar.

En förlängning av tillståndet för ledningen bedöms inte medföra några nya eller tillkommande negativa konsekvenser för natur- och kulturmiljö.

6.4 Landskapsbild

Landskapet i det aktuella området är svagt kuperat och domineras av skog. Den befintliga kraftledningen löper genom skogsmark med ett något våtare parti där marken är låglänt. Utifrån ledningens sträckning genom skogsmark och beaktat att ledningen funnits där i ca 20 år så bedöms nuvarande lokalisering inte medföra någon ny eller tillkommande negativ påverkan på landskapsbild.

6.5 Friluftsliv

Ledningen och ledningsgatan berör inte några kända områden utpekade för rekreation och friluftsliv.

Ledningen är idag ett befintligt inslag i området sedan 2002 och en förlängd koncession bedöms inte medföra negativ påverkan på förutsättningarna för att bedriva friluftsliv i området.

6.6 Boendemiljö

Elektromagnetiska fält används som ett samlingsnamn för elektriska och magnetiska fält. Dessa fält uppkommer till exempel vid generering, överföring och användning av el. Fälten finns överallt i vår miljö, både ute i samhället och i våra hem, och härstammar bland annat från kraftledningar och elapparater.

För kraftledningar är det spänningsskillnaden mellan fasledare och mark som ger upphov till det elektriska fältet kring ledningen. Det elektriska fältet brukar mätas i enheten kilovolt per meter (kV/m). Elektriska fält av någon storlek finns praktiskt taget bara kring högspänningsanläggningar. Fältet avskärmas lätt av till exempel växter och byggnadsmaterial. Av det skälet fås i princip inget elektriskt fält inomhus härstammande från elanläggningar utanför huset. Det elektriska fältet anses därför inte vara relevant att redovisa.

Magnetiska fält mäts i enheten mikrottesla (μT). Fälten alstras av den ström som flyter i ledningen och varierar med strömmens variation. Den resulterande fältstyrkan beror förutom på strömmens storlek även på ledningarnas inbördes placering och avståndet emellan dem. Magnetfältet avtar normalt med kvadraten på avståndet till ledningen men avskärmas inte av normala byggnadsmaterial. I hus nära kraftledningar är mot den bakgrunden ofta magnetfälten högre än vad som är vanligt i övrigt.

Människan är anpassad till att leva med jordens magnetfält, vilket är ett statiskt fält dvs det varierar inte över tiden. De magnetfält som skapas kring elektriska anläggningar avsedda för växelström alstrar däremot ett fält som varierar med samma frekvens som strömmen. Så vitt man vet påverkas inte människan av statiska fält i nivå med jordens. Däremot skapar ett varierande magnetfält svaga elektriska strömmar i kroppen.

I Sverige är det Strålsäkerhetsmyndigheten, som är ansvarig myndighet för dessa frågor. På deras hemsida finns bland annat deras allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält, www.stralsakerhetsmyndigheten.se

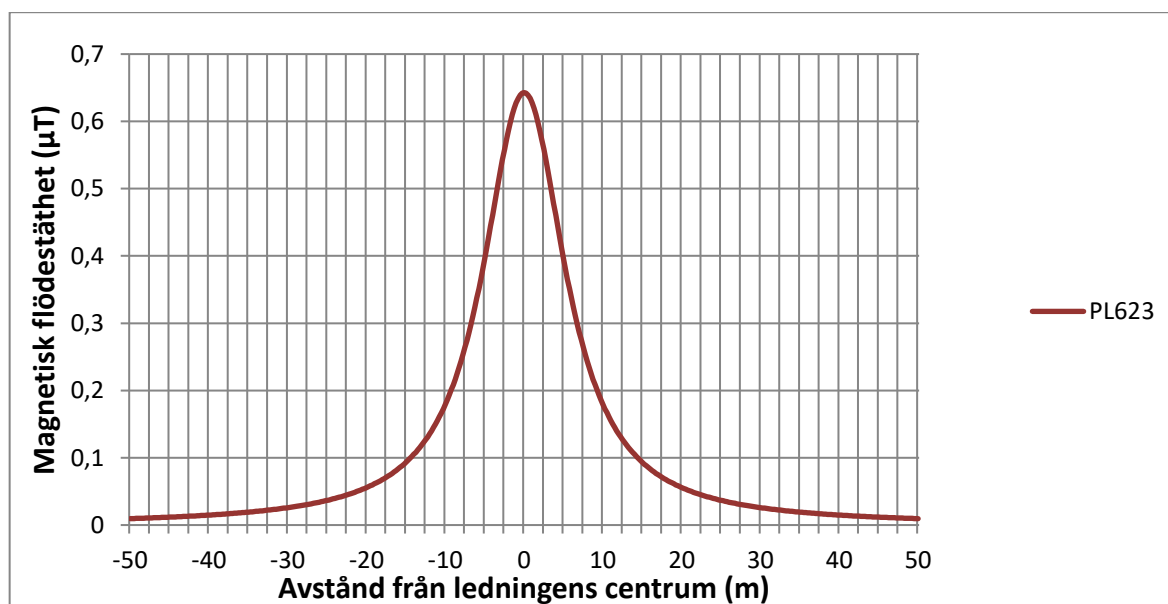
Trots mångårig forskning runt om i världen finns ännu inga säkra, entydiga resultat som visar om växlande magnetfält påverkar oss människor negativt. Mot bakgrund av detta bedöms inte EMF ha betydande miljöeffekt.

Det vetenskapliga underlaget anses fortfarande inte tillräckligt gediget för att man ska kunna sätta ett gränsvärde. I stället har fem myndigheter –Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten- tagit fram en vägledning för beslutsfattare som rekommenderar följande:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Vattenfall Eldistribution ska i sitt agerande följa denna av myndigheterna formulerade försiktighetsprincip.

Magnetfältet från den befintliga ledningen har beräknats. Resulterande magnetfält, beroende på avstånd från ledningens centrumlinje presenteras grafiskt i Figur 5.

Figur 5. Magnetfältberäkning avseende normaldrift och belastning under 2018–2021.

Beräkningarna grundar sig på belastningar och normaldriftläggningar för åren 2018–2021.

Inga förändringar planeras avseende ledningens utförande eller laster.

Inga bostäder finns i ledningens direkta närhet. Den närmsta bostaden ligger ca 100 meter väster om ledningen där väg E10 är lokaliserad mellan ledningen och bostadsområdet. På ledningens östra sida finns en bostad lokaliserad på ett avstånd om ca 200 meter från befintlig ledning.

Ett förlängt tillstånd medför inga nya eller tillkommande konsekvenser bebyggelse, boendemiljö och hälsa.

6.7 Risk och säkerhet

För allmänheten kan risker uppstå i det fall en ledning eller stolpar faller. För luftledningar finns väl reglerade säkerhetsföreskrifter för att minimera riskerna för allmänheten. Planerat och kontinuerligt underhåll utgör också en del av att minimera riskerna för allmänheten.

Sökanden har interna rutiner och bestämmelser för att minimera arbetsmiljörisker vid anläggnings- och underhållsarbeten.

Ett förlängt tillstånd bedöms inte tillföra nya eller tillkommande risker för allmänheten.

6.8 Hänsyn och skyddsåtgärder

En förlängd koncession för den aktuella ledningen medför inga direkta behov av åtgärder. Drift- och underhållsåtgärder genomförs fortlöpande vilket innebär en besiktning av ledningen på årsbasis som genomförs med skoter eller helikopter. Underhållsarbeten såsom röjning av ledningsgatan sker vanligen vart 6 år och en underhållsbesiktning vart 8:e år.

Ledningen är lokaliserad i ett riksintresse för rennäringsområdet och därför ska samråd med samebyn ske innan drift- och underhållsarbeten genomförs.

Inga arbeten får ske på ett sådant sätt att fornlämningar skadas. Om en okänd fornlämning påträffas vid underhållsarbete ska arbetet omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas.

Vid underhåll och reparationer kan påverkan på våtmarker och annan känslig mark minimeras med hjälp av hänsynsåtgärder som t.ex. att i möjligaste mån genomföra drift och underhåll vid torrare markförhållanden, i så stor utsträckning som möjligt köra på befintliga vägar, iaktta extra försiktighet vid arbeten i närheten av vattendrag och våtmarker, köra med våtmarksanpassade fordon samt nyttja stockmattor.

Vattenfall Eldistribution AB kräver ett egenkontrollprogram av den entreprenör som upphandlas för att utföra underhåll på ledningen. I egenkontrollen ska entreprenören redovisa hur arbetet ska utföras för att undvika påverkan på naturmiljö och kulturmiljö.

Vattenfall Eldistribution AB ställer alltid krav på att upphandlade entreprenörer ska uppfylla aktuella miljökrav för motorer, bränslen och hydrauloljor för att minska miljöpåverkan. Oljor och drivmedel som används i arbetsmaskiner ska hanteras med stor försiktighet så att läckage undviks.

7 SAMLAD BEDÖMNING

Den befintliga ledningen bedöms inte medföra några tillkommande negativa effekter på riksintressen, natur- och kulturmiljö, bebyggelse, friluftsliv och landskapsbild. Ledningen passerar ett genom ett riksintresse för rennäringsområdet men bedöms inte, beaktat föreslagen skyddsåtgärd, medföra några nya eller tillkommande negativa effekter för rennäringsområdet.

Störning från den befintliga ledningen på människa och miljö bedöms som mycket liten. Kraftledningen innebär ingen total barriär, utan kan passeras av människor och djur. Inga stora underhållsåtgärder behövs för närvarande och inget avfall uppkommer under normal drift. En förnyelse av befintlig koncession bedöms inte medföra någon ny eller tillkommande miljöpåverkan då inga nya områden behöver tas i anspråk.

Det föreslagna alternativet bedöms uppfylla kraven i de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken och medför inte att några miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas och strider inte mot några planer. Sökt alternativ utgör inte heller något hinder för möjligheterna att nå uppsatta nationella miljömål.

Alternativet att ta bort ledningen och förlägga den på annan plats skulle innebära betydligt större påverkan på omgivningen än att låta ledningen vara kvar i dess befintliga sträckning. Det skulle innebära att ny mark behöver tas i anspråk eftersom ledningen fortsatt behövs för att säkerställa strömförsörjningen för underliggande lokalnät.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att befintlig lednings sträckning och utförande är den mest lämpliga då den inte bedöms påverka några berörda intresseområden samt ur driftsäkerhetssynpunkt och hushållning av mark. Någon betydande miljöpåverkan härrörande från en förnyad koncession bedöms med utgångspunkt i ovanstående intressebeskrivning inte vara aktuell.

Sammantaget bedöms de negativa konsekvenserna vara små i relation till den positiva samhällsnyttan i form av säkrare och mer tillförlitligt elnät som sökt alternativ medför, vilket motiverar att etableringen bibehålls i nuvarande utformning.

8 REFERENSER

Lantmäteriets Topografiska webbkarta och Fastighetskarta

Töre utvecklingsplan 2030, Fördjupad översiktsplan, Kalix kommun.

Artportalen, SLU, <https://www.artportalen.se/> Sökning 2021-01-07

Fornsök, Riksantikvarieämbetet, <https://app.raa.se/open/fornsok/> Senast besökt 2021-05-21

Länskarta Norrbotten, <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/> Senast besökt 2021-05-20

Sametinget, <https://www.sametinget.se/8848> Senast besökt 2021-05-20

Skogens pärlor, Skogsstyrelsen <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/> Senast besökt 2021-05-20

Skyddad natur, Naturvårdsverket, <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> Senast besökt 2021-05-20

Vatteninformationssystem Sverige (VISS) <https://viss.lansstyrelsen.se/> Senast besökt 2021-05-21